

Αγορά, τόπος ἀγοραπωλησίας παλαιῶν ἀντικειμένων, εὐθηνῶν ἐνδυμάτων κ.τ.τ. ἔνθ' ἀν.: Βρῆκα μιὰ καλὴ τιμὴ καὶ τ' ἀγόρασα 'ς τὸ Γιουσούφοντος Ἀθῆν. Νὰ μ' ἀγοράσῃς ἔνα σακάκ', ξάδιόφι, ἀπ' τοὺς Γιουσούφοντος Στερελλ. (Αχυρ.)

β) Μεταφ. ἐπὶ ἀγορᾶς εὐτελῶν πραγμάτων Ἀθῆν.: Ποῦ τὰ βρῆκες καὶ τ' ἀγόρασες αὐτὰ τὰ παλιοπάπουτσα, 'ς τὸ Γιουσούφοντος; Ἀθῆν.

'Η λ. καὶ ώς ἐπών. Ἀθῆν.

Γιουσούφης ὁ, ἐνιαγ. Γιουσούφ Δ. Κρήτ. Ιουσούφης Νάξ. (Απύρανθ.) Ισούφης Νάξ. (Απύρανθ.) Πληθ. Ιουσούφηδος Νάξ. (Απύρανθ.) Ισούφη Μακεδ. (Βόιον) Σουφῆς Ἡπ. (Μαργαρ.) Κίμωλ. Πελοπν. (Αρκαδ. Λαγκάδ.) Στερελλ. (Αίτωλ. Ακαρναν.)

'Εκ τοῦ Τουρκοεβραϊκοῦ κυρ. δν. *Jusuf* = Ιωσήφ.

1) Τὸ δνομα τοῦ Ιωσήφ εἰς τὴν Τουρκικήν, τὸ ὄποιον χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν Ἐλληνικήν εἰς δημοτικὰ τραγούδια, τοπων. κ.τ.τ. πολλαχ.: "Άσμ."

Πᾶψι, 'Σουφή μ', τοὺν πόλιμον καὶ πᾶψι τοῦ τουφέκι Στερελλ. (Αίτωλ.)

Ισούφη 'Αράπης τὸ σκυλλί, σκυλλί παραδομέρο Μακεδ. (Βόιον). **β)** 'Ον. κυνὸς Δ. Κρήτ. **2)** Σκωπτικῶς, ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου Φιλότι διὰ τὴν φιλαργυρίαν καὶ τὴν ἀφιλοξενίαν του (ἐνταῦθα ὑπόκειται μᾶλλον ἡ ἔβραϊκὴ προέλευσις τοῦ δνόματος) Νάξ. (Απύρανθ.): *Mawq'*, δὲ δὸν ἀφίνεις τὸν 'Ισούφη! μὰ δὲν εἴναι νὰ κάνῃ κανεὶς παρέα μαζὶ *dov!* Λιασλοι μέσ' 'ς τὰ μάθια *dov dōv* 'Ισούφηδω! Μὰ ἔχει χειρότερο' ἀθρῶποι ὁ *doumās*;

'Η λ. καὶ ώς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. 'Σουφῆς Ἡπ. (Μαργαρ.) καὶ ώς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. 'Σ τὸ 'Σουφῆ Πελοπν. (Αρκαδ.) 'Σ τοῦ 'Σουφῆ Κίμωλ. 'Σ τοῦ 'Σουφῆ τὴν Τροῦπα Πελοπν. (Λαγκάδ.) 'Σ τοῦ 'Σουφῆ τὸν Πλάτανο Πελοπν. (Λαγκάδ.) 'Στοῦ Σουφή 'Αγα Πελοπν. (Τριφυλ.) 'Σ τοῦ Γιουσούφ 'Αράπη Στερελλ. (Φθιώτ.)

γιουσπατρονᾶτο τό, ἄκλ. Ζάκ. Κέρκ. (Αργυρᾶδ.)

'Εκ τοῦ 'Ενετ. *gi sp a t r o n a t o* = δικαίωμας ἔξουσίας αὐθέντου ἐπὶ δούλου, περὶ τοῦ δπ. βλ. M. Ferro, Dizionario del diritto commune e veneto, Venezia 1847, 2, 382. 'Η λ. διὰ παρετυμ. πρὸς τὴν φρ. «γιδες πάτρωνος» ἀναφέρεται εἰς παλαιὸν ἔγγραφον (διαθήκην) ἐκ Κερκύρας, τοῦ ἔτους 1708, μὲ ἀνάλογον σημασίαν: «έπαρησιαστήκανε πέντε γιὰ πατρονᾶτοι πῶς ἔχουνε δικαίωμα αὐτὸ τὸ κλεῖσμα».

Αύθέντης, κυρίαρχος, ἀπόλυτος κύριος ἔνθ' ἀν.: *Kai τ' είσαι σὺ δωμέσα, γιουσπατρονᾶτο είσαι καὶ μᾶς κάνεις τὸ baqtisnēbelo;* (=κύριο, ίδιοκτήτη) 'Αργυρᾶδ.

γιουστίτσια ἡ, Κύπρ.—Π. Γενναδ., Φυτολογ. Λεξ., 435 γιουστίκια 'Αγγ. Χατζηνικολάου, Καλλωπιστικά, 11.

'Εκ τοῦ 'Ιταλ. *iusticia*.

Τὸ φυτὸν Ιουστικία ἡ 'Αδατώδης (*Iusticia Adhatoda*), τῆς οἰκογ. τῶν 'Ακανθωδῶν (*Ancanthaceae*), καλλιεργούμενον ως καλλωπιστικόν ἔνθ' ἀν.

γιουτίζω Βιθυν. (Προῦσ.) Θράκ. (Αδριανούπ. 'Αλμ. Σαρεκκλ. κ.ά.) Κωνπλ. γιουτ-τοῦ Λυκ. (Λιβύσσ.)

'Εκ τοῦ Τουρκ. *yutma* = καταπίνω.

1) Καταπίνω, καταβροχθίζω ἔνθ' ἀν.: *Tόσο γλήγορα τὸ γιούτ' σες;* Σαρεκκλ. *Γιούτ' σε δόλο τὸ μοιράσ'* αὐτόθ. 'Εγιούτισε τὴν περιουσία του Κωνπλ. **2)** Παραδέχομαι,

συμφωνῶ κατ' ἀνάγκην Σαρεκκλ.: *Τὸ γιούτ' σα!* Τί νὰ κάνω!

γιούτσης ὁ, Θεσσ. (Μελιβ.)

'Τυποκορ. τοῦ ούσ. γιούτσης.

'Ο μικρὸς υἱός, θωπευτ.: *"Αιντι μὲ γιούτσης" καὶ στιλιουμέροι (εὐχὴ πρὸς νεονύμφους.) Συνών. εἰς λ. γιούτσης τοῦ σικούς.*

'Η λ. καὶ ώς ἐπών. Μακεδ. (Σέρρ.)

γιούτσικος ὁ, Πάρ. νίγιούτσικος Θράκ. (Σαμοκ.) γιούτσικονς Θεσσ. Μακεδ. (Δεσκάτ. Τριφύλλ.) Πάρ. γιούτσικονς Εύβ. (Αγία "Ανν.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δεσκάτ. Κατάκαλ. κ.ά.)

Τὸ Βυζαντ. *νῖούτσικος*. Βλ. Σπαν. στ. 23 (εκδ. Wagner, σ. 2): «ἀν στοχαστῆς, υἱούτσικε, πλέον οὐ μὴ γάρ μ' εἴπεις | εἰμὴ ψυχρὸν καὶ ἀναίσθητον, κρύσταλλον, παγωμένον». Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. *νῖούτσικος*.

Συνήθως εἰς δημοτ. τραγ., ὁ μικρὸς υἱός, θωπευτ., ἔνθ' ἀν.:

Σώπα-ν-νίγιέ-ν-νίγιούτσικε, μωρὸς ἀκριβὲ Γιαννάκη, ἐγὼ σὲ κάνω νὰ τὴ διῆς, νὰ τὴ φιλήσῃς κιόλα Θράκ. (Σαμακόβ.)

Μὴν εἰδεῖτι τὸν γιούτσικον μ' τοὺν πουλιούχαιδιμένον; Θεσσ. **β)** 'Ο μονάκριβος υἱὸς Εύβ. (Αγία "Ανν.) Συνών. γιούτσης, γιούτσης, γιούτσης σης.

'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιούτσικος καὶ ώς ἐπών. Θεσ. (Καρδίτσ.)

γιουφκάδι τό, Τσακων. (Χαβουτσ.) γιφκάδι Θράκ. (Δαδ.) κ.ά. 'ιφκάδ' Θράκ. (Κόσμ. Σουφλ.) γιφκάδη τά, Τσακων. (Χαβουτσ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γιούφκαδης καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.-άδη.

Γιούφκαδης 1, τὸ δπ. βλ.

γιουφκάς ὁ, Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Βιθυν. (Απόλλων. Πιστικοχ.) Θράκ. (Αδριανούπ. Κομοτ. Μυρίφ. Σαρεκκλ. Σηλυβρ. κ.ά.) Ιμβρ. Καππ. (Φλογ.) Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Άλιστρ.) Προπ. (Μαρμαρ.) κ.ά. γιοφκάς Βιθυν. (Παλλαδάρ.) Θράκ. (Μάδυτ. Σαρεκκλ. Σκεπαστ. Σκοπ. κ.ά.) Καππ. (Φλογ.) Λήμν. Προπ. (Αρτάκ. Πάνορμ.) Τένεδ. γιοφκάς Κύπρ. γιφκάς Θράκ. (Μέτρ.) 'ιφκάς Προπ. (Μαρμαρ.)

'Εκ τοῦ Τουρκ. *yufka* = λεπτός, ζυμαρικὸν πολὺ λεπτὸν διὰ τὴν παρασκευὴν γλυκυσμάτων.

1) Συνήθως κατὰ πληθ., εἶδος ζυμαρικοῦ εἰς σχῆμα μικρῶν, λεπτῶν καὶ πεπλατυσμένων ἡ σφικτικῶν μικκαρονίων παρασκευαζομένων ἐκ μείγματος ἀλεύρου, γάλακτος καὶ ἀβγῶν. Τὸ μείγμα τοῦτο ἀνοίγεται εἰς φύλλα τὰ δόποια κόπτονται, ἔηραίνονται καὶ τρώγονται τὸν χειμῶνα ἔνθ' ἀν.: *Κάνονμε τὸ γιοφκᾶ* 'πὲ τὸ ζουμάρ', 'πὲ τὸ γάλα καὶ τ' ἀβγὰ Θράκ. (Σκοπ.) Οἱ 'ιφκάδες εἴναι χειμωνιάτικο φαῖ, μὲ γάλα καὶ ἀβγὰ Προπ. (Μαρμαρ.) *Γιουφκάδες* κάμναμε μὲ τὸ χαμούρι· ἀτοίγαμε φύλλα μὲ ἀβγά, γάλα καὶ τὰ κόβαμε καὶ τὰ 'λιάζαμε αὐτόθ. Συνών. λαζάνι, χυλοπίτα, κούσιον εις την. **β)** 'Ανάλογον παρασκευάσμα νηστήσιμον, ἐκ γλεύκους ἀντὶ γάλακτος, μετὰ καρύων, τρωγόμενον κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν Προπ. (Αρτάκ.) **2)** Εἶδος προχείρου λεπτῆς πίττας ἡ ὁποία παρασκευάζεται μόνον ἀπὸ ἀλεύρυμην καὶ φήνεται εἰς τὴν γάστραν Καππ. (Φλογ.) Κύπρ.:



Ἐμεῖς πόφε ἐφάμεν γιοβχᾶς, γιατὶ ἐλείφαμ-μας τὰ φουμιά
Κύπρ. 3) Μεταφ., πλαδαρὸς ἄνθρωπος Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.)

Ἡ λ. καὶ ώς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιούχα φυλακή Μακεδ. (Πρώτ.)

γιούχα ἐπιφών. κοιν. καὶ Πόντ. ἀγιούχα Χίος (Βροντ. κ.ά.) γούδα Σύμ. χούγια Λυκ. (Λιθύσσ.) γιουχάς Κρήτ. γιαζό Λῆμν. γιού Προπ. (Άρτάκ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. γιούχα = ἐπιφών. ἀποδοκιμασίχς. Ὁ τύπ. χούγια δι' ἀντιμεταθ. Ὁ τύπ. γούδα πιθαν. ἐκ γιούχια - γιούδα, πβ. μαχαίρι - μασίρι κ.τ.τ.

Συνήθως μετ' ἔκτ. τοῦ τελικοῦ α, ώς γιούχα α α! ἐπιφώνησ. ἀποδοκιμασίας γινομένης συνήθως ὑπὸ δμάδος ἀνθρώπων κατ' ἄλλης δμάδος ἢ προσώπου πρὸς ἐμπαιγμόν, γλευκασμὸν πράξεων ἢ λόγων αὐτῶν πρὸς διαπόμπευσιν κοιν. καὶ Πόντ.: Πῆγε νὰ μαλήσῃ, ἄλλὰ τοῦ βάλαν γιούχα κοιν. Τοῦ φωράξασι γιούχα, ποὺ ἔχαλασ' δ τόπος Πελοπον. (Μάν.) Σὰρ τοὺν εἴδαμι οὐλή, τοῦ βάλαν μιαχό Λῆμν. || Ηπαριψι.

Ἐδί ή δικάρα τ' άιδάρα τσὶ τ' νηφώναξι γιούχα
(ἐπὶ ἀβασίμως ὑπερηφανευομένων καὶ περιφρονούντων τοὺς δμοίους ἢ ἐλαφρῶς χειροτέρους των) Λέσβ. || Ποίημ.

Γιούχα τῶν "Αγγλων, γιούχα τους!

Γ. Σουρῆ., Ρωμ., ἀριθμ. 88. Συνών. ἀέρα (εἰς λ. ἀέρας 1), αἰσχος, ἔξω, κάτω, ντροπή, οὔσα. Αντίθ. ζήτω.

β) Ἐνάρθρως, ώς οὔσ. γιούχα τό, ἢ τά, ἢ ἀποδοκιμασία, αἱ ἀποδοκιμασίαι κοιν.: Τὰ παιδιά τὸν πῆραν μὲν ἢ 'ς τὸ ἢ 'ς τὰ γιούχα. Ἀν τὸ κάνετε αὐτό, θὰ σᾶς πάρουνε μὲ τὰ γιούχα κοιν. Θέλω νὰ παίξω τόπι μὲ τὰ παιδιά, μὰ 'ς τὴν ἥλικια μου φοβᾶμαι τὰ γιούχα Αθῆν. Ἐλāτε ἀ τὸμ-βιάσονμε 'ς τὰ γούδα Σύμ. Ἐπιάσαν δο 'ς τὰ γούδα αὐτόθ. || Ποίημ.

Μικρὸς λαὸς ἐμίλησε, τὸ γιούχα τοὺς φωνάζει
(δ Ἐλληνικὸς λαὸς εἰς τὸν "Οθωνα καὶ τὴν Αμαλίαν) Μ. Λελέν., Ἐπιδόρπ., σ. 70.

Ἡ λ. καὶ ώς ἐπών. ὑπὸ τύπ. Γιούχας Μακεδ. (Θεσσαλον. Ζέχν.)

γιουχαΐζω σύνηθ. γιουχαΐζον βόρ. ίδιωμ. γιουχάζω Κρήτ. γιουχαΐζω Πελοπον. (Άρκαδ.) — Α. Πάλλη, Ταμπουρ. καὶ κόπαν., 110 γιουχάρω σύνηθ. γιουχάρου Πελοπον. (Μάν.) γιουδέρω Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιφων. γιούχα, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίζω. Τὰ εἰς -άρω κατὰ τὰ ἔξ Ιταλ. ἀνάλογα. Ὁ τύπ. γιούχα -ίζω ἐκ συμφύρ. τῶν γιούχα -ίζω καὶ γιούχα -ίζω. Ὁ τύπ. γιούχα -ίζω ἐκ τοῦ παρὰ τὸν γιούχα τύπ. γούδα.

Ἀποδοκιμάζω τινὰ διὰ φωνῶν γιούχα κοιν.: Μήν περάσης ἀπ' αὐτὸ τὸ δρόμο, γιατὶ θὰ σὲ γιουχάσουν. Μή βγῆς ἔξω γιατὶ θὰ σὲ γιουχάρουνε 'ς τὴν γειτονιά κοιν. Τοὺν γιουχάσι' οὐ κόσμους μὶ τ' ἀτιμία πόκανι Ηπ. (Ζαγόρ.) "Ἄν δύχη καὶ ρθῆ 'ς τὸ χωριό, θὰ δόνε γιουχάρουσι Πελοπον. (Μάν.) Ἐπειδὴς δμως μᾶς τὰ παράλες, συμφωνήσαμε καύσοι νὰ τόνε γιουχάρμε Λευκ. (Φτερν.) || Ποίημ.

Καὶ τὸ γέρο δὲν ἀφίνει
λέξη νὰ τοῦ πῆ,
παρὰ βλαστημάει καὶ βρέζει,
μήτ' ἀν κόσμος γιουχαΐζει,
τόνε νοιάζει νὰ ντραπῇ

Α. Πάλλης, ἔνθ' ἀν.

γιουχάισμα τό, σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ρ. γιούχα -ίζω.

Ἄποδοκιμασία δι' ἐχθριῶν φωνῶν, χλευασμὸς σύνηθ.: Μὶ τὰ γιουχαΐσματα πού 'κουσ' αὐτὸς οὐδὲν ἀνθρώπουπος, ἀν ἡταν ἄλλονς, θὰ πλάνταζι Ηπ. (Ζαγόρ.) "Ἐπαθι τέτοιον γιουχάισμα, π' θὰ τὸ θ' μάτι σ' ὅλον τοὺν κιρὸ τ' Ηπ. (Κουκούλ.)

γιουχαητὸ τό, Πελοπον. (Βερεστ. Γαργαλ. Παιδεμέν. Φιγάλ.) γιουχαητὸ Κρήτ. (Κίσ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ ρ. γιούχα -ίζω.

Γιούχα -ίσμα, τὸ δπ. βλ., ἔνθ' ἀν.: Ἐκάμανε δον ἔνα γιουχαητὸ ἀπού ταρε τὸ μισὸ πολὺ δον, τοῦ θεοκούσοντον, ἀποὺ πῆγε καὶ τᾶβαλε μὲ τὰ μιτσά κοπέλια Κρήτ. (Κίσ.)

γιοφύλλι τό, Κέρκ. (Άργυρᾶδ. κ.ά.) — Δ. Σολωμ., 277

Γ. Μαρκορ., Ποιητ. ἔργ. 17 Κ. Παλαμ., Ασάλ. ζωή², 35 Κ. Θεοτόκ., Βιργιλ. Γεωργ., 74 Σ. Σκίπη, Σερεν. λουλουδ., 22 — Δ. Καββαδ., Βοταν. φυτολ. λεξ. 2, 888 Λεξ. Μπριγκ. Μ. Εγκυλ. Βλαστ. 469, 477 Πρω. Δημητρ.

Πιθαν. ἔξ ἀμαρτ. ούσ. ἀγιοφύλλι.

Τὸ φυτὸν "Ιον τὸ ἄγριον ἢ ἀρουραῖον (Viola arvensis) τῆς οἰκογ. τῶν Ιωδῶν (Violaceae) ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.

Σὲ γῆ, σὲ κῦμα, σὲ γιαλό, μὲ φόδο, μὲ γιοφύλλι
τώρα ποὺ ἔστησε χορὸ μὲ τὸν ξανθὸν Ἀπρίλη
Δ. Σολωμ. ἔνθ' ἀν.

Τὸ φόδο, ἐφύτωνε κ' ἔσβευταρ τὸ γιοφύλλι
Γ. Μαρκορ. ἔνθ' ἀν.

Καὶ τὸ θεῖκὸ τ' ἀνάθεμα μαραίνει
τὰ δροσερὰ τὰ σέλινα καὶ τὰ γιοφύλλια
καὶ πάει καὶ σὰ θεόργιστο χαλάζι καίει
'ς τὰ καρπερὰ τὰ κλήματ' ἀπάνου 'ς τὰ σταφύλια
Κ. Παλαμ. ἔνθ' ἀν. Συνών. ἀγριοφύλλια, ἀγριόφύλλια
'Η λ. ώς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιοφύλλης Ιθάκ.

γιολάντα ἡ, λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Αθῆν. Χίος — Λεξ. Πρω. Δημητρ. γιολάδα Κεφαλλ. γιολάντα Ρόδ. γιολάντα Λεξ. Πρω. Δημητρ. γιολάντα Καλαβρ. (Μπόβ.) γερλάδα Λευκ. γιολάντα Νάξ. (Απύρανθ.) γιολάντα Θράκ. (Περίστασ.) γιολάντα Θράκ. (Αἴν. Σαρεκκλ.) Λέσβ. γιολάντα Νάξ. (Απύρανθ.) γιολάντα Προπ. (Μαρμαρ.) γαρλάντα Μακεδ. (Βόιον Καστορ. Κοζ.) γιολάντα Ζάκ. γιολάντα Αθῆν. κ.ά. γιολάντα Αντίπαρ. Μῆλ. γιολάντα Θήρ. Μύκ. Σῦρ. κοιλάδα Νάξ. (Φιλότ.) γελάντρα Προπ. (Μαρμαρ.) γελάντρα Πελοπον. (Καρδαμ.) τσουριλάντα Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ.)

Ἐκ τοῦ Ιταλ. g h i r l a n d a = στέφανος ἔξ ἀνθέων.

1) Κόσμημα ἔξ ἀνθέων, φύλλων ἢ κλάδων φυσικῶν ἢ τεχνητῶν, εἰς κυκλικὸν ἢ ἡμικυκλικὸν σχῆμα, χρησιμεῦον ώς στόλισμα τῆς κεφαλῆς τῆς νύμφης, τοῦ καπέλου τῶν γυναικῶν, κιόνων, θυρῶν κ.λπ. λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Αθῆν. Ζάκ. Θήρ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ.) Κεφαλλ. Λέσβ. Μακεδ. (Βόιον Καστορ. Κοζ.) Μῆλ. Νάξ. (Απύρανθ. Φιλότ. κ.ά.) Ρόδ. Σῦρ. Χίος — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Εἶχε πάνω ἀπ' τὸ κάλυμμα μιὰ γιολάντα ἀπὸ ἀσπρὰ τριαντάφυλλα ποὺ τῆς πήγαινε Αθῆν. Ἡ νύφη φοροῦσε γιολάντα ἀπὸ ἀσπρὰ κερέντα ἀνθη Σῦρ. Εἶχε 'ς τὸ καπέλο τῆς μιὰ γιολάντα ἀπὸ τριαντάφυλλα αὐτόθ. Πῶς τῆς πάει ἡ γιολάντα! Φιλότ. Στουλίζουν τ' νύφη μὲ τέλια κὶ γαρλάντις Βόιον. Εσούν ἥσο σὰ μιὰ πέρλα 'ς τὴν γιολάντα

